

RUUKKU Taiteellisen tutkimuksen kausijulkaisu
Studies in Artistic Research
Tidskrift för konstnärlig forskning

Numero 1 (2013)

KOKEMUS JA KOKEELLISUUS TAI- TEELLISESSA TUTKIMUKSESSA

Puheenvuoro
ruukku.journal.fi

Taiteellisista tutkimusesityksistä

ESA KIRKKOPELTO

Taiteellinen tutkimus, toisin kuin monet muut tutkimuksen alat, on erityisen riippuvaista julkitulonsa tavoista. Sikäli kuin kysymys on taiteesta, taiteen teknologiasta tai pedagogiikasta, on sen tosiasiallinen esillepanon tapa osa tutkimuksen tulosta. Toisin sanoen: taiteellinen tutkimus sekä tulee julki että toteutuu esittämisentavoissaan. Näitä kahta voi olla vaikea erottaa toisistaan, eikä niitä monesti tarvitsekaan erottaa.

Tieteellisen tutkimuksen toteutusta ja tuloksia tulisi pystyttävä arvioimaan yleisesti, yhteisesti ja vertailukelpoisesti. Vertaisarviointi ilmentää tieteellisten julkaisujen tapauksessa tätä tavoitetta. Arvioinnin tarkoitus on valvoa ja parantaa julkaisujen ja siten tutkimuksen itsensä tutkimuksellista, tieteellistä, akateemista ja kielellistä tasoa. Vertaisarvioijat ovat julkaisun esiyleisö. Taiteellisen tutkimuksen tapauksessa julkaiseminen on monitahoisempaa ja monimutkaisempaa kuin muussa akateemisessa tutkimuksessa. Julkinen esitys tulisi jo voida katsoa julkaisuksi. Toisaalta julkaisuja tulisi voida arvioida myös esityksinä. Taiteellinen tutkimusjulkaisu voi toki olla tieteellisen julkaisun tapaan raportti jostakin jo toisaalla tehdystä tutkimustoiminnasta, mutta vähintään yhtä usein se esittäytyy osana tutkimusprosessia itseään, yhtenä sen toteutumisen muotona, *tutkimusesityksenä* (*research exposition*), jossa vastaanottajan kokemus on osa tutkittavaa ilmiötä. Kysymys ei ole tarkoituksellisesta kikkailusta vaan taiteellisten ilmiöiden kompleksisuudesta. Niitä on aina voitava tarkastella paitsi ilmiöiden itsensä, myös tekijän ja vastaanottajan näkökulmista. ”Todennettavuus” on samoin kokemista tai vähintään sen mahdollisuuden todistamista: näin voidaan tästä lähtien tehdä, havaita ja puhua.

Taiteellisessa tutkimuksessa erilaiset ja –asteiset tutkimusesitykset jakautuvat, ketjuuntuvat, limittyvät ja siirtyvät mediumista toiseen. Erityisesti mediumien väliset siirtymät tuovat usein esiin jotakin olennaista sekä tutkijalle että tutkimuksen yleisölle. Mitään itseoikeutettua formaattia tai mediumia ei taiteelliselle tutkimukselle ole. Kirjoittaminen ei ole sinänsä pahempaa tai parempaa kuin esimerkiksi laulaminen. Kirjoittaa voi näet monella tavalla, samoin kuin laulaa. Perustavimmat ongelmat ja haasteet koskevat tutkimuksen suunnittelua ja rakentumista. Ne koskevat tapaa jolla eri osat, vaiheet, esitystavat ja yleisöt kytkeytyvät toisiinsa.

On yllättävän vaikeaa puhua siitä mitä oikeasti tekee. Taiteellinen tutkimusesitys epäonnistuu, jos tutkijan sanat eivät näytä liittyvän mitenkään siihen mitä hän esittää. Toisaalta esitys epäonnistuu myös, jos sanat selittävät kaiken. Tällöin

esitystä ei edes tarvita, tai siitä tulee vain teorialle alisteista illustraatiota. Siksi taiteellinen tutkimusesitys elää avoimuudestaan osiensa, vaiheidensa, medioidensa ja yleisöjensä välillä. Haasteena on kyetä argumentoimaan tutkimusasetelman avoimuudella ilman että siitä tulee veruke tai takaportti. Avoimuus tarkoittaa, että tutkimus paljastaa aina ja yhä uudestaan rakentumisensa tavan: siirtymät, ratkaisut ja rajaukset. Tällöin se tulee samalla osoittaneeksi tien tutkiemiensa asioiden ääreen, oman varsinaisen metodinsa. Päästääkö tutkimus yleisönsä tutkittavan asian ääreen uudella ja kiinnostavalla tavalla? Aukeaako jokin uusi perspektiivi, ongelma- ja havaintokenttä? Onnistuuko esitys tekemään meistä *kanssatutkijansa*? Näitä kysymyksiä voi jokainen esittää itselleen kurkistaessaan tähän kaikkien aikojen ensimmäiseen Ruukkuun!

6.11.2013

RUUKKU – Studies in Artistic Research. Julkaisija: Taideyliopisto, Aalto-yliopisto, Lapin Yliopisto. www.ruukku.journal.fi

Tämä puheenvuoro julkaistiin alun perin verkkosivumuotoisena. Tämä PDF on luotu vuonna 2026, ja siinä on alkuperäisestä poikkeava ulkoasu.

Tekijänoikeus ja lisenssi: Tekijänoikeus pysyy tekijällä. Julkaisija soveltaa numerosta 15 eteenpäin Creative Commons -lisenssilauseketta: Kaikki tämän kausijulkaisun sisältö, pois-sulkien yksittäiset logot, kuvat, ääni- ja videotiedostot ja muut taiteelliset tuotannot on lisen-soitu Creative Commons Nimeä-EiKaupallinen-EiMuutoksia 4.0 Kansainvälinen -lisenssin alle.